

چشم‌انداز صنایع غذایی و کشاورزی

شرکت گروه مشاوران کیش
شرکت مشاوره مدیریت رهنمان
مرداد ماه ۱۴۰۳

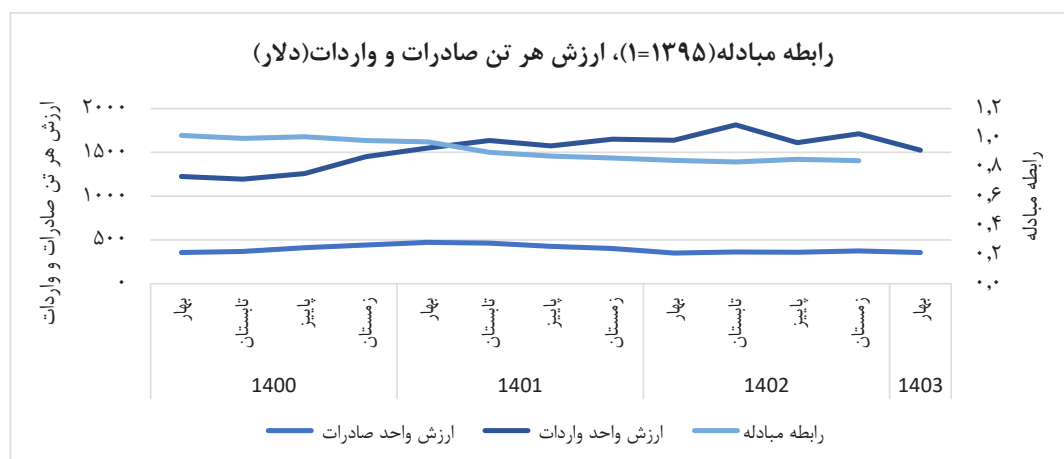
اقتصاد ایران در یک نگاه

تجارت خارجی و رابطه مبادله

که ارزش واحد کالاهای وارداتی در روند چند ساله خود افزایش بوده است، اما در فصل بهار ۱۵۲۵ دلار به ازای هر تن را ثبت کرده است و با کاهشی ۶,۸ درصدی نسبت به سال گذشته همراه بوده است. روند ارزش واحد کالایهای غیرنفتی صادراتی در روند چندساله یکنواخت بوده است. این شاخص در سه ماهه نخست سال ۱۴۰۳ افزایش اندک ۲ درصدی نسبت مدت مشابه در سال گذشته را داشته است. براساس آمارهای منتشر شده روند رابطه مبادله در چند سال اخیر کاهش بوده است. این روند نشان‌دهنده کاهش قیمت‌های صادراتی در مقایسه با قیمت‌های وارداتی است.

آخرین آمار منتشر شده از سوی گمرک نشان می‌دهد، میزان صادرات کالاهای غیرنفتی ایران (به استثنای نفت خام، نفت کوره و نفت سفید و همچنین بدون صادرات از محل تجارت چمدانی) در سه ماهه نخست سال ۱۴۰۳ نسبت به مدت مشابه در سال ۱۴۰۲ با رشد ۸,۵ درصدی به ۱۳,۴ میلیارد دلار رسیده است. از سوی دیگر واردات در سه ماهه نخست امسال نسبت به مدل مشابه در سال گذشته رشد ۲,۱ درصد داشته است. در این سه ماه کسری تراز تجاری به ۸۲۸ میلیون دلار رسیده است. این درحالی است که در مدت مشابه در سال ۱۴۰۲ این کسری بیش از ۱,۶ میلیارد دلار بود. آمار ارزش واحد صادرات، حاکی از آن است

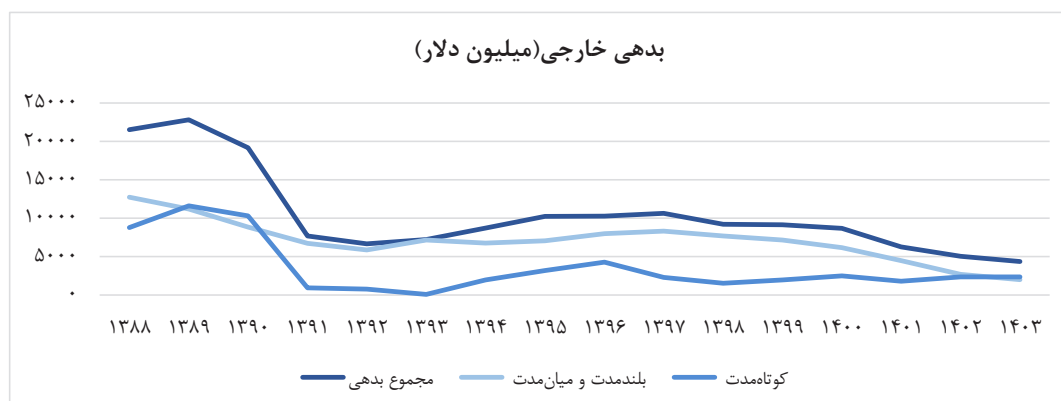
روند ارزش واحد واردات در میان مدت صعودی و در کوتاه مدت نزولی است.

ماخذ: بانک مرکزی (تجارت خارجی) و مرکز آمار ایران (رابطه مبادله)

بدهی های خارجی

توانایی استقراض از خارج، فرصت توسعه کشور با استفاده از سرمایه خارجی را فراهم می کند. آمارهای منتشر شده از سوی بانک مرکزی نشان می دهد میزان بدهی خارجی در سال ۱۴۰۲ حدود ۵ میلیارد دلار بوده و در سه ماه اول سال ۱۴۰۳ به ۴,۳ میلیارد دلار رسیده است. این درحالی است، که در سال ۱۳۸۹ میزان بدهی خارجی بیش از ۲۲ میلیارد دلار بود. اثر تحریم ها بر کاهش بدهی خارجی کاملاً مشهود است. بدهی بلندمدت و میان مدت کمتر تحت تاثیر شوک مختلف مانند تحریم و یا برجام بوده اند. اما از سوی دیگر بدهی های کوتاه مدت روند نوسانی داشته اند. در بهار ۱۴۰۳ نسبت به سال گذشته بدهی کوتاه مدت تغییر نداشته است، این درحالی است که بدهی بلندمدت و میان مدت ۲۵ درصد کاهش داشته است.

مأخذ: بانک مرکزی.

متغیرهای کلان اقتصاد ایران					
سه ماهه ۱۴۰۳	۱۴۰۲	۱۴۰۱	۱۴۰۰	۱۳۹۹	شرح
-	*۶۳۲۶	۱۴۲۰۵	۱۱۱۴۴	-۷۰۸	تراز حساب جاری (میلیون دلار)
-	*-۲۰۱۹۳	-۱۵۰۶۹	-۹۳۳۳	-۶۳۱۸	تراز حساب سرمایه (میلیون دلار)
-	*۱۲۲۵	۴۰۳۳	۸۹۵	-۲۶۴۱	موازنه کل (میلیون دلار)
-	-	-	۸۲۸	۱۲۲۴	سرمایه گذاری خارجی مستقیم
۳۵۷	۳۶۲	۴۳۶	۳۹۶	۳۰۸	ارزش هر تن صادرات گمرکی (دلار)
۱۵۲۶	۱۶۹۱	۱۶۰۵	۱۲۸۷	۱۱۵۳	ارزش هر تن واردات گمرکی (دلار)
* نه ماهه نخست سال ۱۴۰۲					

مأخذ: بانک مرکزی.

اقتصاد جهان در یک نگاه

تجارت تکنولوژی

سهم بسیار پایین محصولات با فناوری پیچیده از صادرات صنعتی ایران

اهمیت تولید و صادرات کالاهای با فناوری پیچیده برای ایران نه تنها در افزایش درآمدهای ارزی بلکه در تقویت جایگاه اقتصادی کشور در بازارهای جهانی نهفته است. کشورهایمانند ترکیه و آمریکا با سرمایه‌گذاری مداوم در این حوزه، توانسته‌اند سهم بیشتری از بازارهای جهانی را به خود اختصاص دهند و اقتصاد خود را متنوع‌تر و مقاوم‌تر کنند.

سهم صادرات با فناوری پیچیده از کل صادرات صنعتی کشور (درصد)				
کشور	۲۰۱۹	۲۰۲۱	۲۰۲۲	۲۰۲۳
ایران	۰.۹۳	۰.۷۵	۰.۳۸	-
عربستان	۰.۶۵	۰.۶۱	۰.۳۱	-
ترکیه	۳.۰۳	۳.۱۵	۳.۲۸	۳.۶۲
آمریکا	۱۸.۶۷	۱۹.۴۸	۱۹.۸۹	۱۷.۸۵

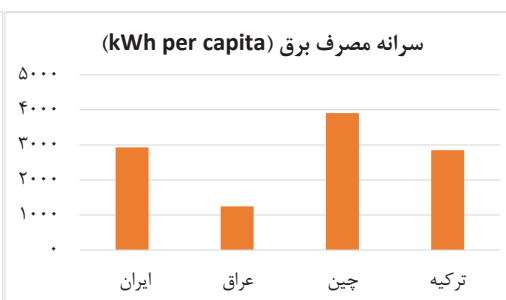
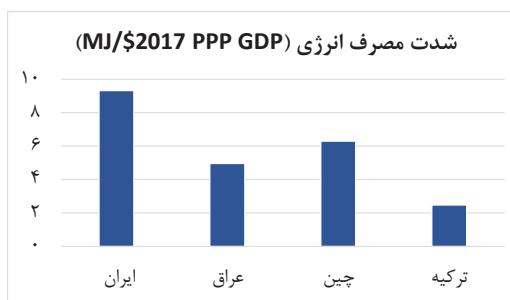
مأخذ: بانک جهانی

جدول ارائه‌شده، سهم صادرات کالاهای با فناوری پیچیده از کل صادرات صنعتی ایران را در مقایسه با کشورهای عربستان سعودی، ترکیه و آمریکا طی سال‌های اخیر نشان می‌دهد. در این مقایسه، ایران با کاهش مداوم در سهم صادرات این نوع کالاها مواجه بوده و از ۰.۹۳ درصد در سال ۲۰۱۹ به ۰.۳۸ درصد در سال ۲۰۲۲ رسیده است. این کاهش نشان‌دهنده چالش‌های جدی در توسعه و تقویت صنایع با فناوری پیشرفته در کشور است. در مقابل، ترکیه با روندی صعودی توانسته سهم خود را از ۳.۰۳ درصد به ۳.۶۲ درصد افزایش دهد، که بیانگر سرمایه‌گذاری و تمرکز بیشتر این کشور بر صنایع با فناوری بالا است. همچنین، آمریکا به‌عنوان یک کشور صنعتی پیشرو، سهمی بسیار بالاتر از ایران در صادرات کالاهای با فناوری پیچیده دارد، هرچند که این سهم در سال ۲۰۲۳ کمی کاهش یافته و به ۱۷.۸۵ درصد رسیده است. این اختلافات به‌خوبی نشان می‌دهد که ایران نیازمند تغییرات اساسی در سیاست‌های صنعتی و صادراتی خود است.

مصرف انرژی

می‌شود، بلکه می‌تواند به تشدید وابستگی به منابع انرژی فسیلی و افزایش آلودگی زیست‌محیطی نیز بیانجامد. در مقابل، کشورهایمانند چین و ترکیه، با وجود داشتن سرانه مصرف برق بالا، توانسته‌اند شدت مصرف انرژی کمتری داشته باشند که این امر به دلیل استفاده از فناوری‌های پیشرفته‌تر، سیاست‌های کارآمدتر در مدیریت انرژی، و تلاش برای کاهش اتلاف منابع است. این مقایسه نشان می‌دهد که ایران نیازمند اصلاحات اساسی در سیاست‌های انرژی خود است. اقداماتی مانند ارتقای فناوری‌های مورد استفاده در صنایع، بهبود کارآمدی در تولید و مصرف انرژی، و تشویق به استفاده از منابع تجدیدپذیر می‌تواند به کاهش شدت مصرف انرژی در ایران کمک کند. چنین تغییراتی نه تنها به بهبود بهره‌وری اقتصادی کشور کمک می‌کند، بلکه به کاهش اثرات زیست‌محیطی و دستیابی به توسعه پایدار نیز منجر خواهد شد.

مصرف انرژی و بهره‌وری آن از شاخص‌های کلیدی در سنجش پایداری و کارآمدی اقتصادی کشورها محسوب می‌شود. با توجه به افزایش جمعیت و رشد اقتصادی، نیاز به مدیریت بهینه منابع انرژی بیش از پیش احساس می‌شود. بررسی سرانه مصرف برق و شدت مصرف انرژی نشان می‌دهد که ایران با سرانه مصرف برق ۲۹۲۷,۷۹ کیلووات ساعت و شدت مصرف انرژی ۹,۳۲ مگاژول بر دلار، در مقایسه با کشورهایمانند چین و ترکیه، بهره‌وری کمتری دارد. چین با سرانه مصرف برق ۳۹۰۵,۳۲ کیلووات ساعت و شدت مصرف برق ۶,۳ مگاژول بر دلار و ترکیه با سرانه ۲۸۴۸,۹۷ کیلووات ساعت و شدت مصرف ۲,۴۸ مگاژول بر دلار، نشان‌دهنده مدیریت بهتر منابع و بهره‌وری بالاتر در این حوزه هستند. این اختلافات قابل‌توجه، نشان‌دهنده چالش‌هایی است که ایران در بهینه‌سازی مصرف انرژی با آن مواجه است. بهره‌وری پایین‌تر در استفاده از انرژی نه تنها به اتلاف منابع و هزینه‌های اضافی منجر

مأخذ: بانک جهانی.

توضیحات: آمار سرانه مصرف برق مربوط به سال ۲۰۱۴ و آمار شدت انرژی مربوط به سال ۲۰۲۱ است.

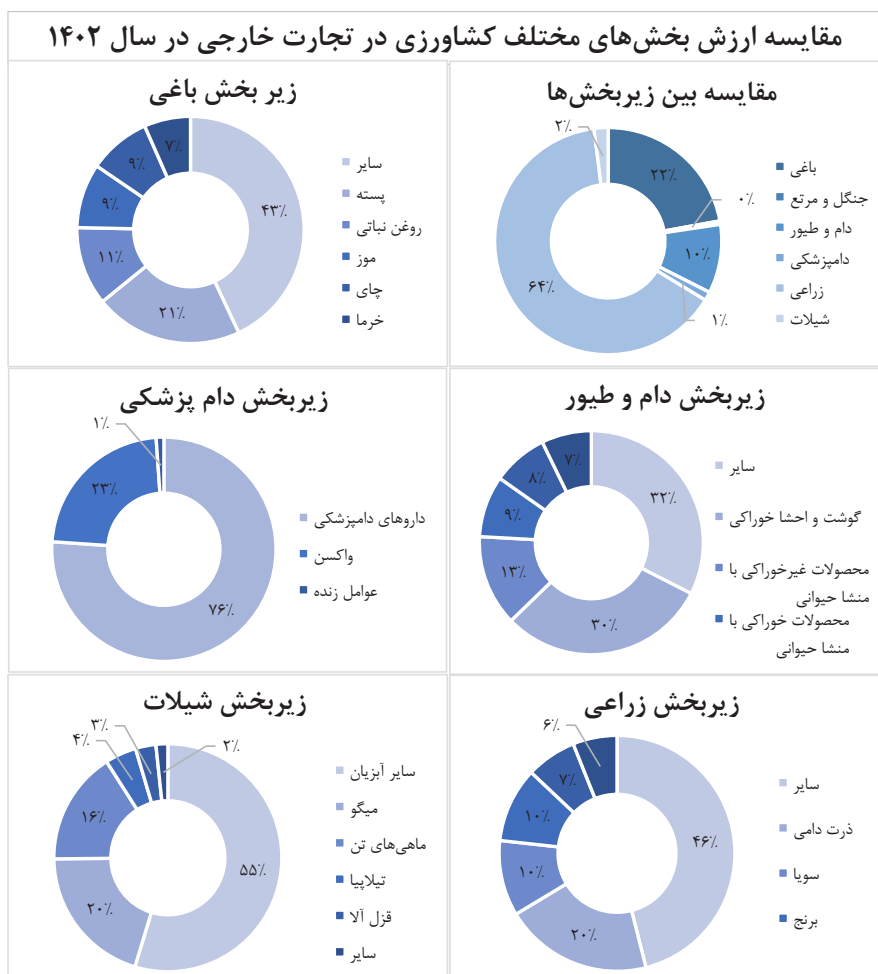
عملکرد بخش صنایع غذایی و کشاورزی

تجارت خارجی در بخش کشاورزی

را دارند. در بخش «دام و طیور»، گوشت و احشا با ۴۴٫۱ درصد از کل تجارت این زیر بخش، پیشرو است. در زیر بخش «دامپزشکی»، داروهای دامپزشکی با سهم قابل توجه ۶۷٫۶ درصد، اصلی‌ترین عنصر این بخش محسوب می‌شوند. نهایتاً، در زیر بخش «شیلات»، ماهی‌های تن و میگو با سهم‌های نزدیک به ۲۵ درصد از تجارت، بیشترین اهمیت را دارند. این تحلیل، نمایانگر تمرکز تجارت خارجی بر محصولات خاص در هر زیر بخش و اهمیت استراتژیک آنها در اقتصاد کشاورزی است.

تجارت خارجی در حوزه کشاورزی و منابع طبیعی نقش حیاتی در اقتصاد کشور دارد و تحلیل سهم هر زیربخش می‌تواند به شناسایی اولویت‌ها و نیازهای توسعه‌ای کمک کند. بر اساس داده‌های وزارت جهاد کشاورزی، زیر بخش «باغی» با ۳۷٫۳ درصد از کل تجارت خارجی، بزرگترین سهم را به خود اختصاص داده و محصولات کلیدی آن مانند پسته و خرما به ترتیب با ۲۷٫۸ و ۲۱ درصد بیشترین سهم را دارند. زیر بخش «زراعی» نیز با ۲۳٫۴ درصد در رتبه دوم قرار دارد، جایی که ذرت دامی و سویا بیشترین تأثیر

سهم بالای محصولات زراعی از کل ارزش تجارت کشاورزی

مأخذ: وزارت جهاد کشاورزی.

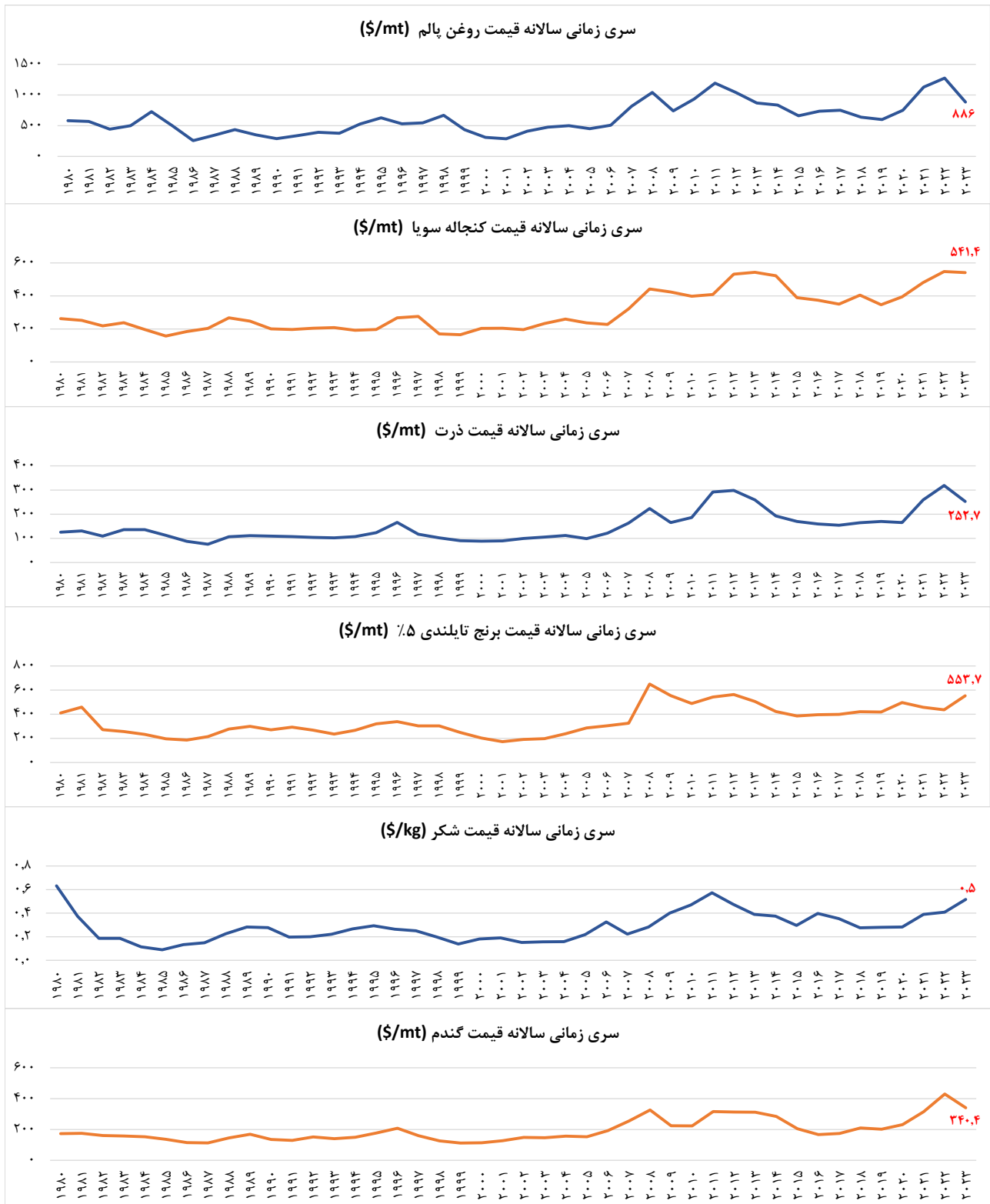
مرور بازارهای جهانی

متوسط قیمت اقلام غذایی و کشاورزی				
رشد(درصد)	پیش‌بینی سال		عملکرد ماه	محصولات
	متوسط قیمت ۲۰۲۵	متوسط قیمت ۲۰۲۴	متوسط قیمت ماه July ۲۰۲۴	
-۸.۸	۸۲۵	۹۰۵	۸۹۶.۰۹	روغن پالم (\$/mt)
-	-	-	۱۰۶۸.۵۱	روغن آفتابگردان (\$/mt)
۱.۱	۱۱۵۰	۱۱۳۰	۱۰۷۹.۰۲	روغن سویا (\$/mt)
-۲۰	۴	۵	۷.۰۹	کاکائو (\$/kg)
-۴.۲	۴۶۰	۴۸۰	۴۷۲.۴۶	کنجاله سویا (\$/mt)
-۲	۱۹۶	۲۰۰	۱۷۷.۴۳	ذرت (\$/mt)
-۷.۶	۵۵۰	۵۹۵	۵۹۰	برنج تایلندی ۵٪ (\$/mt)
-۲.۱	۱.۶۱	۱.۶۵	۱.۰۳	موز (\$/kg)
-۹.۱	۱.۵	۱.۶۵	۲.۳۰	پرتقال (\$/kg)
-۸	۰.۴۶	۰.۵	۰.۴۳	شکر (\$/kg)
-۱.۷	۲۸۵	۲۹۰	۲۶۰.۲۶	گندم US, HRW (\$/mt)
۱.۹	۵.۳۰	۵.۲۰	۶.۱۹	گوشت گوساله (\$/kg)
-	-	-	۵.۱۱	گوشت گوسفند (\$/kg)
۲	۱.۵۳	۱.۵۰	۱.۳۳	گوشت مرغ (\$/kg)

شاخص قیمت بانک جهانی به قیمت‌های ثابت (۲۰۱۰=۱۰۰)				
رشد(درصد)	پیش‌بینی سال		عملکرد ماه	محصولات
	متوسط قیمت ۲۰۲۵	متوسط قیمت ۲۰۲۴	متوسط قیمت ماه July ۲۰۲۴	
-۳.۹	۱۱۳.۹	۱۱۸.۵	۱۱۳.۸۷	شاخص قیمت مواد غذایی
-۴.۹	۱۰۴.۹	۱۱۰.۲	۱۰۷.۸۱	شاخص قیمت روغن‌ها
-۳.۸	۱۱۳.۶	۱۱۸.۰	۱۰۹.۰۸	شاخص قیمت غلات
۱.۷	۷۷.۱	۷۵.۸	۷۶.۶۸	شاخص قیمت مواد خام
-۶.۱	۱۱۲.۹	۱۲۰.۲	۱۲۰.۳۴	شاخص قیمت آفت‌کشاها

مأخذ: بانک جهانی.

مأخذ: بانک جهانی.

تحلیل عوامل مؤثر بر فعالیت بنگاه‌ها

فرصت‌ها و مزیت‌ها

• افزایش مصرف نهایی خصوصی

افزایش مصارف خصوصی در سال‌های اخیر منجر به افزایش تقاضا برای محصولات کشاورزی می‌شود. این رشد تقاضا به شرکت‌های فعال در این حوزه امکان می‌دهد تا سود بیشتری کسب کنند. با توجه به افزایش نیاز به محصولات کشاورزی، تولید و فروش این محصولات نیز افزایش می‌یابد و شرکت‌ها می‌توانند از این فرصت‌های اقتصادی بهتر استفاده کنند.

• بهبود احتمالی روابط خارجی

بهبود احتمالی روابط خارجی می‌تواند فرصت‌های بزرگی برای صادرات محصولات کشاورزی ایجاد کند. با کاهش تنش‌ها و باز شدن دروازه‌های اقتصادی، بازارهای جدیدی برای محصولات کشاورزی کشور باز می‌شوند. این تغییر می‌تواند به افزایش تقاضای بین‌المللی برای محصولات کشاورزی ایران منجر شود، به ویژه محصولاتی که به دلیل کیفیت بالا و ارگانیک بودنشان مورد توجه قرار می‌گیرند.

با افزایش صادرات، کشاورزان و تولیدکنندگان می‌توانند از بازارهای جدید بهره‌برداری کرده و سودآوری خود را افزایش دهند. همچنین، ورود به بازارهای جهانی موجب می‌شود تا استانداردهای تولید ارتقا یافته و کیفیت محصولات بهبود یابد. این روند نه تنها به تقویت اقتصاد کشاورزی داخلی کمک می‌کند، بلکه می‌تواند اشتغال‌زایی و رونق اقتصادی را در مناطق روستایی کشور افزایش دهد.

علاوه بر این، صادرات محصولات کشاورزی می‌تواند موجب تنوع درآمدی کشور شود و وابستگی به منابع طبیعی را کاهش دهد. بهبود روابط خارجی و افزایش صادرات می‌تواند به جذب سرمایه‌گذاری‌های خارجی نیز منجر شود، که این امر به نوبه خود زیرساخت‌های کشاورزی را تقویت کرده و بهره‌وری را افزایش می‌دهد. در مجموع، بهبود روابط خارجی می‌تواند یک فرصت طلایی برای رشد و توسعه بخش کشاورزی کشور باشد.

ریسک‌ها و تهدیدها

• معوقات گندم کاران

مشکل گندم کاران در دریافت معوقات خود یکی از چالش‌های اصلی کشاورزان در ایران است. با وجود افزایش تولید گندم در سال‌های اخیر و کاهش نیاز به واردات، پرداخت معوقات کشاورزان با تأخیر مواجه شده است. طبق اظهارات علیرضا مهاجر، معاون امور زراعت وزارت جهاد کشاورزی، این معوقات قرار است تا پایان شهریور ماه سال جاری پرداخت شود، اما این امر به مشکلات مالی و تحریم‌های اقتصادی بازمی‌گردد.

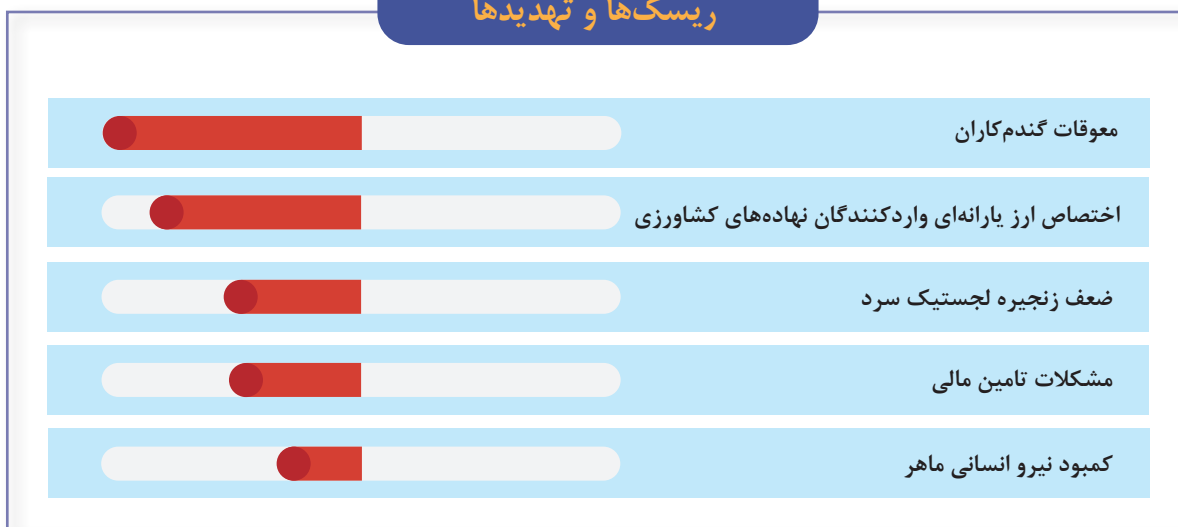
در سال‌های اخیر، قیمت گندم به‌طور قابل‌توجهی افزایش یافته است؛ از ۵۰ هزار ریال در سال ۱۳۹۹ به ۱۸۵ هزار ریال در سال جاری رسید که نشان‌دهنده رشد ۳۰۰ درصدی قیمت این محصول است. با این حال، این افزایش قیمت هنوز نتوانسته مشکلات مالی کشاورزان را به‌طور کامل برطرف کند، همچنین مطالبات آن‌ها پرداخت نشده و این موضوع تأثیر بر وضع کشاورزان نداشته است.

در سال ۱۴۰۰، حدود ۲۳۰ هزار میلیارد ریال به کشاورزان بابت خرید گندم پرداخت شد، اما امسال با توجه به افزایش قیمت و حجم تولید، این مبلغ به ۲۰۰ هزار میلیارد تومان رسیده است. دولت با آگاهی از اهمیت این موضوع، تدابیری برای بهبود وضعیت پرداخت‌ها اتخاذ کرده است. اما چالش‌های مالی و تحریم‌ها، این فرآیند را با مشکلاتی مواجه کرده است. با این وجود، امید می‌رود که با مدیریت بهتر منابع و تسریع در پرداخت مطالبات، کشاورزان بتوانند با اطمینان بیشتری به تولید گندم ادامه داده و کشور را از وابستگی به واردات این محصول بی‌نیاز کنند. این اقدامات می‌تواند به کاهش فشارهای مالی بر کشاورزان و تضمین امنیت غذایی کشور کمک کند.

فرصت ها و مزیت ها

ریسک ها و تهدیدها

منابع و مأخذ

- world bank , Commodity Markets, Price Forecasts , 2024 April
- world bank , Global Economic Prospects
- world bank, Electric power consumption (kWh per capita)
- world bank, High-technology exports (% of manufactured exports)
- world bank Energy intensity level of primary energy (MJ/2017\$ PPP GDP)

- واحد مطالعات گروه مشاوران کیش.
- بانک مرکزی.
- بانک جهانی .
- وزارت جهاد کشاورزی.

معرفی بسته‌های محصول چشم انداز صنایع غذایی و کشاورزی

کارشناسان KCG و رهنمان بر اساس آخرین آمارها و شاخص‌های معتبر داخلی و بین‌المللی آخرین وضعیت شاخص‌های کلان کشور، شاخص‌های کلان جهان، شاخص‌های بخشی سمت عرضه، شاخص‌های بخشی سمت تقاضا و بازارهای جهانی را به همراه تحلیل عوامل مؤثر بر محیط کسب و کار ارائه می‌دهند. کارشناسان همچنین از طریق برگزاری منظم میتینگ‌ها به ارائه مشاوره تخصصی برای صاحبان بنگاه‌ها می‌پردازند.
بسته‌های محصولی چشم‌انداز عبارت است از:

بسته اکونومی

شامل نسخه‌های رایگان ماهانه «چشم‌انداز صنایع غذایی و کشاورزی»

بسته پرمیوم

شامل بسته اکونومی، سه نسخه پرمیوم فصلی «چشم‌انداز تخصصی صنایع غذایی و کشاورزی» و سه میتینگ استراتژی صنعتی (Industry Strategy Meeting)

بسته پرمیوم پلاس

شامل بسته پرمیوم و چهار میتینگ ویژه (Special Meeting)

برای دریافت هر یک از بسته‌های محصولی چشم‌انداز با ما در ارتباط باشید.

معرفی بسته‌های محصول

کارشناسان KCG و رهنمان بر اساس آخرین آمارها و شاخص‌های معتبر داخلی و بین‌المللی آخرین وضعیت شاخص‌های کلان کشور، شاخص‌های کلان جهان، شاخص‌های بخشی سمت عرضه، شاخص‌های بخشی سمت تقاضا و بازارهای جهانی را به همراه تحلیل عوامل مؤثر بر محیط کسب و کار ارائه می‌دهند. کارشناسان همچنین از طریق برگزاری منظم میتینگ‌ها به ارائه مشاوره تخصصی برای صاحبان بنگاه‌ها می‌پردازند. بسته‌های محصولی چشم‌انداز عبارت است از:

- ✓ **بسته اکونومی:** شامل نسخه‌های ماهانه «چشم‌انداز صنایع غذایی و کشاورزی»؛
 - ✓ **بسته پرمیوم:** شامل بسته اکونومی، نسخه‌های پرمیوم فصلی «چشم‌انداز تخصصی صنایع غذایی و کشاورزی» و میتینگ‌های استراتژی صنعتی (Industry Strategy Meeting)؛
 - ✓ **بسته پرمیوم پلاس:** شامل بسته پرمیوم و میتینگ‌های ویژه (Special Meeting).
- برای دریافت هر یک از بسته‌های محصولی چشم‌انداز با ما در ارتباط باشید.

شرکت گروه مشاوران کیش

نشانی دفتر مرکزی: جزیره کیش، خیابان رودکی، ساختمان اداری دیپلمات، طبقه سوم، واحد ۳۱۵

تلفن: ۰۷۶-۴۴۴۶۱۰۰۷

نشانی دفتر تهران: میدان آرژانتین، ابتدای بخارست، ساختمان شماره ۴۹، طبقه چهارم، واحد ۶.

تلفن: ۰۲۱-۸۸۷۶۲۵۴۴

تلفن همراه: ۰۹۰۰۲۰۵۲۵۰۱

ایمیل: info@kishgroup.net

وبسایت: www.kishgroup.net

 KCG_kishgroup

 KCG.kishgroup

شرکت مشاوره مدیریت رهنمان

نشانی دفتر تهران: خیابان بخارست، خیابان دهم، پلاک ۸، طبقه سوم.

تلفن: ۰۲۱-۹۱۰۰۵۷۶۷

ایمیل: info@rahnaman.com

وبسایت: www.rahnaman.com

 Rahnaman_Official

 Rahnaman_Official